

Տարեկան գինը 10 թուրքի կիտ տարեկան 6 թուրքի
Առանձին համարները 3 կապիկով

Թիֆլիսում գրվում են միայն խմբագրության մէջ

Օտարալեզուները գիտում են ուղղակի
Тифлис, Редакция „Муса“

ՄՇԱԿ

Խմբագրությունը թուրքի և արաբական 10—2 ժամ
(Նայել կերպի և ան պերկի)

Մշակագրությունը ընդունվում է ամեն լեզուով

Մշակագրությունների համար վերցնում են
խմբագրության թուրքի 2 կապիկ

„ՄՇԱԿ“

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱ-
ԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

1880 թ.ին

ԿՐ ՀՐԱՏԱՐԱՐՈՒ ԵՐԵՎԱՆ ՕՐ, թուրքի ամեն և ամենի հե-
տևեալ օրերին

Լրագրի գինը և ստորագրանման նայել են միտման: Մեր ստանում
ենք ՈՒՓԵՐՈՐԷ ՀԵՒԵՐԻՐՈՒՄԻ ՓԵՐԼՍԻ տարեկան գինը
10 թուրքի է, կիտ տարեկան 6 թուրքի Վրդի կարելի է ՄԵՐՈՐԵ
ԽՈՐԵՐԵՐԵՐԸ, մէջ:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՐԱՐՈՒՄԸ ծախվում են 5 կապիկով հասար
Օտար լեզուներին պէտք է գիտնել հետևեալ հասցեով ՊԻՓ-
ՄՈՒՍ ՐԵԴԱԿՅԱ «ՄՍԱԿ»:

Խմբագիր—հաստատարող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐՄԵՐՈՒՄԸ

ԲԱԳՈՒՆԱԳՐՈՒՄ

Բազմի ազգական—հեղինակ և խմբագիր
Համար փոխադրելու նայել են թուրքի և արաբական
10 թուրքի է, կիտ տարեկան 6 թուրքի Վրդի կարելի է ՄԵՐՈՐԵ
ԽՈՐԵՐԵՐԸ, մէջ:

ԲԱԳՈՒՆ ԱՊԱԳԱՆ

Օտարազգիները, մանուկանդ ա-
մբիկազգիները, որոնք գաղթա են
Մշակագրության և ստորագրում են Մա-
դուի շրջակայանների նախի աղբիւր-
ները, գարնանցած են միտման տե-
ներով ընտրվում են սոց. հրաշալի
հարստութիւնը: Մի և նայել ժա-
մանակ նրանք չեն կարող չի նը-
կատել որքան անխնայող կերպով
փարվում են տեղացի արդիւնա-
հանները նախի այն հարստ նի-
թի հետ

Լ.հասարակ ընտրվում են մէջ
այնքան յախճանական չի կայ. ինչ-
պէս բարձրագոյն, կամ ուրիշ հանք,
այնպէս էլ նախի աղբիւրները
կարող են ապագայի և մի անգամ
թէ և գուցէ հետո ապագայում,
անպատճառ կը ապագային Ուրեմն
ընտրվում են ամեն մի նիթի հետ
պէտք է խնայողաբար և գիտա-
թեամբ փարվել և ոչ թէ ի զուր
փառանք ընտրվում են հարստութիւն-
ները Պարզ է որ անխնայողաբար
փարվելով ընտրվում են հարստութիւն-
ների հետ, ընտրվում են արդիւն-
ները աւելի շատ կը ապագային,
քան թէ եթէ մարդը խնայողա-

թեամբ և խնայողաբար ազատ
ընտրվում են ամեն մի արդիւնքի

Բայց ի՞նչ ենք տեսնում: Բա-
զուի նախի արդիւնահանութիւ-
նը, ինչպէս Մշակագրության և Վո-
կատի բոլոր արդիւնահանութիւն-
ները, գիտաբար հայերի մե-
քում է: Իսկ հայը, մեծ մասամբ,
ինչպէս է փրկարկում գէտի ա-
մեն արդիւնագործութիւն կամ
արդիւնահանութիւն: Հայը չի-
չին բաներում միշտ խնայող է,
իսկ խոշոր բաներում փառնող է,
ահա հայի յատկանիշը...

Բազուի մէջ գեղեցիկած են
այժմ բաւական շատ հայեր, որոնք
հասարակ են սոցական մեր երկրի
ամեն կողմերին: Վրդի գրանց
է սոցական այն շահ, որ տալիս
է նախի արդիւնահանութիւնը:

Բայց մեր հայերը հարստութեան
հետեւի ընկնելով անխնայ ազա-
րում են ընտրվում այժմ: Մի
հարստ հայ կապիտալիստ խնա-
յում է մի երկու, երեք հազար
թուրքի որ փոքր ի շատ, որքան որ
առնիկ տոյ մի մանուկան տեխ-
նիկին, փարվում է էժան գնով մի
տեղան մշակ մարդուն, որին նշա-
նակում է գիտաբար կառավարել
իր նախի հարկի փառ, և կորչ-
նում է սոցալիստի նախի հազա-
րան որ տեղաններ խնայողաբար
տարին... Լ. նախի այն բանա-
կութիւնը որ նա ի զուր կորչ-
նում է, անգամայն կերպով կը-
յում է և ամբողջ երկրի համար:

որովհետեւ նախի թափում է
գեղեցիկ փառ, մեծ բանակութեամբ
տարածվում է գաղտնի փառ,
ծծվում է գեղեցիկ մէջ և անհե-
տանում է: Բայց տարանից որքան
շատ թանկացին նիթ կորչում է
նայել իսկ նախի մշակութեան
մանուկան, որովհետեւ նիթի փ-
րակութիւնն էլ լինում է անկա-
նուն, չէ կատարվում գիտական
խիստ և խեղճի մեթոդային հա-
մեմատ

Տեսնում որ տեղացի երիտա-
սարդներ տարածում են ամեն
տարի իրանց տեխնիկական ու-
սումը ուսանող բարձրագոյն գրա-
րաններում,—բայց հայ կապիտա-
լիստ երկր չի փարվել իր գործի
համար մի մանուկան կառավար-
չին, այլ աւելի թա կը համարի
փարվել մի տեղան, անգրագետ
բան որ մարդուն, որ մի կողմից
կը գողանայ, իսկ միւս կողմից
տղիտութեան պատճառով ի զուր
կը փառանք ընտրվում են հարստութիւն-
ներից և սոցալիստի ահագին
փառ կը պատճառի թէ իր տի-
նով և թէ երկրի արդիւնահանութիւն-
ներում... Բայց փոքր չէ հայ կա-
պիտալիստին: Նա կամենում է
միայն էժան կառավարել ունե-
նայ, իսկ հետեւանքների մասին նա
չէ մտածում... Լ. չէ մտածում
որ սոցալիստի նա անհամեմատ
աւելի շատ է կորչում, քան թէ
եթէ մեծ ունիկ տար որքան որ
մանուկան կառավարչին...

Մեր սոցալիստ որ Բազուի
մէջ գեղեցիկած են այժմ բաւա-
կան շատ հայեր: Բայց մեծ
ապագայ ունի, որպէս հայաբնակ
և հարստ թաղար նա ժամանա-
կով, գուցէ շատ մեծ ապագա-
յում, կարող է գաղտնի մեր երկ-
րի երկարող մեծ կենտրոն, մա-
նուկան կը պատրաստ կը լինի
բազութիւնների երկարութիւն,
որի կառուցումն արդէն հա-
տարած է կառավարութեան:

Բայց եթէ հայ կապիտալիստ-
ները կը շարունակեն նախի
արդիւնահանութեան փրկարկու-
թեամբ իրանց բանած անհայն,
անխնայողաբար, անգործական,
փառնող ընթացքը,—շատ մանու-
կան չի անցնի և հայերը սոցալ-
իստ կը լինեն գործից յետ թաշ-

փել և նրանց տեղը կը բռնեն
ուսու և օտարազգի կապիտալիստ-
ները:

Երբ որ սոց. կը գաղտնի կա-
տարված իրողութիւն, այն ժա-
մանակ հայերը կը հասկանան
որքան անհայն է մի կողմից
խնայել անհրաժեշտ և համեմա-
տաբար չնչին ծախսերում, և յի-
մարտար փառնել խոշոր բանե-
րում, կորցնել և ապագայ ընտ-
րվում են հարստութիւնները:

Բայց մեծ նշանակաւ է իր նա-
խի հարստութեամբ: Նա է գը-
րանել հայ սոցալիստութիւնը:
Բայց երբ որ հայը իր անխնայ
փարվանքով մեղքից կը թողնի
նախի արդիւնահանութիւնը, Բա-
զուն, որ կարող էր հայաբնակ
հարստ թաղար գաղտնի, կարող
էր գաղտնի իր բազմամարդու-
թեամբ և հարստութեամբ երկրի
երկարող կենտրոն,—հետզհետեւ կը
գաղտնիկի հայերից և կը ընտ-
րի օտարազգիներով:

Գ. Ն.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՆ

ՆԱԿԱ ԳԵՐՈՒՄԵՆԸ

9 Նոյեմբերի

Ինչ փոքրիկ գրողները և տղամարդկանց մեր
զուրկ, կը տեսնում են փոքրիկներով եր-
կանց գրողները և միայն երկուսն ու-
սանալով են գաղտնի, թուրքի և արա-
բական 10 թուրքի է, կիտ տարեկան 6 թուրքի
Վրդի կարելի է ՄԵՐՈՐԵ ԽՈՐԵՐԵՐԸ, մէջ:

Գաղտնի գրողներով փոքրիկներով, կեն-
տրոն կը փոքր ի շատ մանուկան
կարող են գրել կեն փոքրիկ կարող
ուսանալով են փոքրիկ մէջ սոցալիստի մի
քանի նախնիներ և նիթարկութիւններ, և եւ չի
կարող շատ ընդարձակ լինել այդ կարող. թուրքի
որ շատ տեղեկութիւններ էլ չունեն. Գաղտնի
և քանի կեն թուրքի թուրքի թուրքի թուրքի թուրքի
մի փոքրիկներով գրողներով:

Գաղտնի օտարազգիներով գրողներով և կարող
կենտրոն ժառ, թուրքի և արաբական 10 թուրքի է,
կիտ տարեկան 6 թուրքի Վրդի կարելի է ՄԵՐՈՐԵ
ԽՈՐԵՐԵՐԸ, մէջ:

